

הקלות בתחומי הפיקוח של רשות שוק ההון

על רקע משבר הקורונה, רשות שוק ההון מפרסמת חוזרים, טיוטות חקיקה והוראות להקלות בתחומי הפיקוח של הרשות

אפריל 2020

לקוחות וידידים נכבדים,

בהמשך לעדכונינו הקודמים מיום [26 במרץ](#) ומיום [31 במרץ](#), נבקש לעדכנכם בדבר חוזרים וטיטות הוראות להקלות נוספות שונות, שפרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ("רשות שוק ההון" או "הרשות"), בתחומי הפיקוח השונים של הרשות, על רקע משבר הקורונה.

להלן נסקור בתמצית את החוזרים ואת טיוטות ההוראות:

א. ניהול השקעות

• מתווה דגל – אספקת נזילות לחברות סולבנטיות

- רשות שוק ההון פרסמה מסמך "מתווה דגל" לאספקת נזילות לחברות סולבנטיות שנקלעו למשבר נזילות זמני על רקע משבר הקורונה.
- תכליתו של המסמך, הצבעה על חשיבות דיאלוג אקטיבי בין הגופים המוסדיים לבין חברות כאמור לשם ביצוע התאמות לחוב שנלקח על ידן, לטובת החוסכים; וכן הצגת עקרונות מוצעים (שנועדו לשמש כמצע לדיון בלבד בין הגופים המוסדיים ללווים) לגיבושם של הליכי פריסת חוב זמניים שאינם כוללים "תספורת".
- עיקרי העקרונות המנחים: דחייה זמנית של עד שנה בהחזרי הקרן ו/או הריבית ללא ביצוע תספורת לכספי ציבור החוסכים; נטילת תנאים מגבילים על ידי התאגיד הלווה שתכליתם הגנה על כספי הנושים שחובם נדחה; פיצוי למלווים בדמות ריבית נוספות או מנגנון פיצוי אחר; ועוד.
- המתווה מיועד לתאגידים שהם סולבנטיים במובן הנכסי (מבחן הנכסים) והוא אינו מכתוב את הצורה המשפטית שבאמצעותה תושגנה ההסכמות המעוגנות במסגרתו.
- המתווה כולל כנספת, דוגמה ליישומו בהתאם לעקרונות המתוארים בו.

למתווה הדגל – [לחצו כאן](#).

- **החזקה מעל עשרים אחוזים באמצעי שליטה של תאגיד עקב הסדר חוב**

הורחבו הוראות סעיף 5(י) לפרק ניהול נכסי השקעה (המאפשר כיום, בתנאים מסוימים, לגופים המוסדיים שליטה או החזקה של מעל ל-20% באמצעי השליטה בתאגיד, לזמן קצוב, בנסיבות של מימוש אמצעי שליטה שהיו ערובה לחיוב), כך שיחולו אף בנסיבות של קבלת הגופים המוסדיים אמצעי שליטה במסגרת הסדר חוב.

- **הוצאות ישירות הנובעת מהשקעה בתעודות סל (הוראת שעה)**

○ הותר, כהוראת שעה, למשקיע מוסדי לנכות עמלת ניהול חיצוני בשל השקעה בקרנות סל המחקות מדדים ישראליים המוחזקות למסחר (כהגדרתן בחוזר) כהוצאה ישירה, אף אם ההוצאה אינה עומדת בהוראות פסקת משנה (2) לסעיף 10(א) לפרק ניהול נכסי השקעה (בכפוף לעמידה ביתר המגבלות הרלוונטיות).

(לפיה ניתן יהיה להכיר בעמלת ניהול חיצוני של קרן סל כהוצאה ישירה, רק אם המדד אחריו היא עוקבת, אינו נכלל ברשימת המדדים המפורטת בפסקת המשנה. רשימה זו כוללת, בין היתר, את מדד ת"א 35 ומדד ת"א 100).

○ עוד בהתאם להוראת השעה, שיעור דמי הניהול שיתאפשר בהתאם להקלה, לא יעלה על 0.1% משווי הנכסים של קרן הסל בה תתבצע ההשקעה, והשיעור הכולל של דמי הניהול בגין השקעה בקרנות סל כאמור לא יעלה על 5 אחוזים ממגבלת ההוצאה הקבועה בתקנות הוצאות ישירות.

לקריאת התיקון לפרק ניהול נכסי השקעה בדבר שני העדכונים לעיל – [לחצו כאן](#).

- **הצהרה על מדיניות השקעה ודיווח על חריגה (הוראת שעה)**

○ ניתנה הקלה ביחס לדרישות דיווחי משקיע מוסדי לממונה על חריגה אקטיבית או חריגה פאסיבית מהותית, כך שבמקום חובת דיווח בתוך עשרה ימי עסקים מהמועד שבו התגלתה החריגה לראשונה, יוארך מועד הדיווח לתקופה של חודש, כהוראת שעה ל-3 חודשים.

○ עוד נקבע כי חריגה מטווח הסטייה, כפי שתקבע על ידי המשקיע המוסדי, ועד לטווח סטייה של 10 נקודות האחוז, לא תחשב כשינוי במדיניות ההשקעה המחייב דיון בוועדת ההשקעות או הדירקטוריון, אלא תיחשב כחריגה פאסיבית, כך שוועדת ההשקעות תידרש לקבוע את המועד לתיקונה.

לקריאת התיקון לפרק ניהול נכסי השקעה בדבר הוראת השעה – [לחצו כאן](#).

- **השקעה באיגרות חוב סחירות (הוראת שעה)**

○ תקנה 14 לתקנות כללי ההשקעה קובעת כי משקיע מוסדי או קבוצת משקיעים רשאים להשקיע באיגרות חוב סחירות שאינן של מדינת ישראל או בניירות ערך מסחריים של מנפיק, עד 25 אחוזים בלבד מערך הנקוב הכולל של איגרות החוב באותה סדרה או של ניירות ערך מסחריים סחירים באותה סדרה.

○ הוראת השעה מאפשרת למשקיע מוסדי לרכוש עד 24 אחוזים נוספים מהערך הנקוב הכולל של איגרות החוב באותה סדרה או של ניירות ערך מסחריים סחירים באותה סדרה, במקרה שבו קבוצת המשקיעים מחזיקה ב-25 אחוזים מהערך הנקוב של הסדרה. זאת, בכפוף לכך שההשקעה הנוספת תיעשה מכספי המשקיע המוסדי.

לקריאת הוראת השעה – [לחצו כאן](#).

• הלוואות לעמיתים (הוראת שעה)

○ הורחבו אפשרויות הגוף המוסדי להעמיד הלוואות לחוסכים אשר ניתנות כנגד יתרת החיסכון הצבורה של העמית. במסגרת זו, גוף מוסדי רשאי להעמיד הלוואה בשיעור גבוה ב-20% מהשיעור הקבוע בהוראות לעניין הלוואה למבטוח או לעמית (חוזר 9-17-2016), לעמיתים שיש להם מקור הכנסה חודשי קבוע, בדמות קצבת זקנה מקרן פנסיה או חברת ביטוח או פנסיה תקציבית, שאינו נמוך מסכום הקצבה המזערי.

○ עוד בהתאם להוראת השעה, גוף מוסדי רשאי להאריך את תקופת החזר ההלוואה לתקופה של 15 שנים, חלף תקופה של 7 שנים שקבועה כיום, וזאת למעט ביחס להלוואות "בלון".

לקריאת התיקון לפרק ניהול נכסי השקעות בדבר הוראת השעה – [לחצו כאן](#).

• איגרות חוב בשוק המשני (הוראת שעה)

○ אנליזות טרם רכישה

בהתאם להוראת השעה, גופים מוסדיים רשאים לערוך אנליזה ביחס לרכישת איגרות חוב סחירות ושאין סחירות בשוק המשני, שלא בהתאם למבנה הקבוע בסעיף 5(ג)(3) לפרק ניהול נכסי השקעה בחוזר המאוחד (שעניינו אופן הכנת אנליזה כתובה לאיגרת חוב שהונפקה בישראל), באופן ששיקול הדעת ביחס להיקף האנליזה הנדרש יועבר לוועדת ההשקעות (בהתאם לתנאים כמפורט בהוראה).

עוד במסגרת הוראת השעה, נדחה המועד בו יש לעדכן אנליזות אשר צפויות לפקוע בתקופה שבין 1 באפריל 2020 לבין 31 ביולי 2020, עד ליום 31 באוגוסט 2020.

○ תניות חוזיות ואמות מידה פיננסיות

ניתן פטור לגוף המוסדי, כהוראת שעה למשך תקופה קצובה, מעמידה בהוראות סעיף 5(ג)(8) לפרק ניהול נכסי השקעה בחוזר המאוחד (שעניינו קביעת מדיניות השקעות ביחס לתניות חוזיות ואמות מידה פיננסיות בנוגע לרכישת איגרות חוב), ביחס לרכישת איגרות חוב, סחירות ושאין סחירות, בשוק המשני, בכפוף ליישום מדיניות חלופית שתקבע וועדת ההשקעות בעניין זה (בהתאם לתנאים כמפורט בהוראה).

לקריאת התיקון לפרק ניהול נכסי השקעה בדבר שני העדכונים לעיל – [לחצו כאן](#).

ב. רישוי

• מתן היתר להחזקת אמצעי שליטה בגופים מוסדיים לגופים המנהלים כספי לקוחות

בחודש יולי 2019, פרסמה רשות שוק ההון, מדיניות למתן היתר החזקת אמצעי שליטה בגופים מוסדיים בלא שולט לגופים המנהלים כספי לקוחות (חברות מנהלות, מבטחים, קרן או קרן סל כהגדרתן בחוק השקעות משותפות בנאמנות), ביחס להחזקה של עד ל-7.5% מאמצעי השליטה בגוף המוסדי, בתנאים מקלים. המדיניות עודכנה כך שכעת היא חלה אף ביחס לקבלת היתר החזקת אמצעי שליטה בגוף מוסדי שאינו בלא שולט.

לקריאת הוראות המדיניות המעודכנת – [לחצו כאן](#).

ג. דיווח

• **דחיית מועד פרסום ודיווח דוחות תקופתיים לרבעון הראשון של שנת 2020 (הוראת שעה) - טיוטה**

מוצע ליתן ארכה של 30 ימים למועד הגשת דוחות כספיים של קרן פנסיה, של חברה מנהלת ושל חברת ביטוח בגין הרבעון הראשון של שנת 2020, כך שיתאפשר להגישם עד ליום 30 ביוני 2020.

לצפייה בטיוטת הוראת השעה – [לחצו כאן](#).

לצפייה במכתב הנלווה – [לחצו כאן](#).

ד. גופים מוסדיים

• **תזכיר חוק – ייעוץ פנסיוני בידי תאגידים בנקאיים מחוץ לסניפי הבנק**

סעיף 11(ה) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 קובע כי תאגיד בנקאי לא יעסוק בייעוץ פנסיוני, אלא בסניפי הבנק. לאור משבר הקורונה, מוצע לתקן את הסעיף האמור, במסגרת הוראת שעה, כך שיתאפשר לתאגידים בנקאיים, באופן זמני, להעניק ייעוץ פנסיוני ללקוחותיו באמצעות הטלפון או באמצעות אמצעים טכנולוגיים אחרים.

• **החרגת תקופת החירום מנתוני ממוצע המענה השנתיים ודחיית החוזר**

○ בהתאם לחוזר "שירות ללקוחות גופים מוסדיים" משך ההמתנה לקבלת מענה אנושי מקצועי לא יעלה על 5 דקות, כאשר גוף מוסדי יהא רשאי לחרוג ממשך זמן ההמתנה כאמור, לכל היותר ב-15% מסך הפניות שהתקבלו במוקד הטלפוני בממוצע שנתי.

○ לאור משבר הקורונה ניתנה לגופים המוסדיים האפשרות, במסגרת הוראת שעה, להחריג מחישוב הממוצע השנתי הנ"ל את נתוני המענה הטלפוני בתקופת החירום. כמו כן, נדחתה תחילתן של הוראות 7א ו-7ב לחוזר שעניינן הודעה ללקוח ואמצעי התקשרות עם הלקוח (בהתאמה) ליום 29 באוקטובר 2020.

לצפייה בהוראות החוזר המתוקן – [לחצו כאן](#).

• **עבודת הדירקטוריון וועדותיו**

○ הוחלו, במסגרת הוראת שעה, הקלות והתאמות באופן עבודת הדירקטוריון וועדותיו, כדלקמן (הכול בתנאים כמפורט בחוזר):

- ביטול חובת הדירקטוריון וועדותיו להתכנס לפחות פעם ברבעון באופן פיזי;
- מתן אפשרות לדירקטוריון לדחות דיונים בנושאים ודיווחים אשר מועדם קבוע בהוראות הממונה, ובלבד שהדירקטוריון מצא שאין בדחיה כדי להשית סיכון מהותי על הגוף המוסדי או לקוחותיו, וכי הדיון או הדיווח אינו קשור לאירוע הקורונה, תוך שהדחייה תנומק בכתב;
- מתן אפשרות קיום ישיבות דירקטוריון או ועדותיו, לפי העניין, המשותפות לגוף המוסדי ולחברת האם שלו;
- דחיית מועד אישור הפרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון וועדותיו, כך שפרוטוקול הדירקטוריון יאושר עד 30 ימים ממועד קיום הישיבה או עד מועד הישיבה הבאה, המאוחר מביניהם;

- בנוסף, נקבע כי מוסדי ימסור לממונה תמצית החלטות דירקטוריון או ועדותיו, שהתקבלו בישיבה שעסקה באירוע הקורונה לכל המאוחר 5 ימים ממועד קיום הישיבה.

לקריאת פרק הדירקטוריון העדכני בחוזר המאוחד – [לחצו כאן](#).

ה. ביטוח

• **חידוש חוזה ביטוח**

- ניתנה אפשרות לחברת ביטוח, כהוראת שעה לתקופה קצובה של שלושה חודשים, להשבית באופן מלא או חלקי, פוליסת ביטוח למבוטחים המעוניינים בכך (במטרה להקל על מבוטחים שלא נדרשים בכיסוי ביטוחי באמצע תקופת הביטוח ומעוניינים לחסוך בהוצאות הביטוח).
- עוד במסגרת הוראת השעה, מתאפשר לחברת הביטוח לחדש כיסוי ביטוחי למבוטח בטרם קבלת הסכמתו, אף לתקופה העולה על 21 ימים מתום תקופת הביטוח, ולפרק זמן ארוך מזה שהודיעה למבוטח בהודעה על תום תקופת הביטוח (כדי למנוע היעדר כיסוי בשל חוסר במשאבים ליצירת קשר עם מבוטחים).

לקריאת הוראות החוזר – [לחצו כאן](#).

• **ספקים מעריכים בביטוח סיעודי**

הוחלט לתקן את חוזר "ספקים מעריכים" כך שיוגמשו הדרישות המוטלות על חברות הביטוח ביחס לאופן בירור תביעה סיעודית וישובה, באופן שבניגוד להוראה בחוזר, ולפרק זמן מוגבל, במקרה בו חברת הביטוח לא הצליחה להשיג את המידע הדרוש לה לצורך יישוב התביעה באמצעות טופס ויתור סודיות היא תהיה רשאית לפנות למבוטח ולבקש שימציא מסמכים חיוניים ככל וברשותו.

לקריאת החוזר – [לחצו כאן](#).

ו. קרנות פנסיה

• **הוראות לעניין זכויות וחובות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה**

נדחה בשלושה חודשים (מיום 1 באפריל 2020 ליום 1 ביולי 2020), מועד הכניסה לתוקף של חובת חברות מנהלות לעגן בתקנוני קרנות הפנסיה החדשות את חובתו של מקבל הקצבה להודיע לחברה המנהלת של הקרן על כל שהות רצופה מחוץ לישראל למשך תקופה העולה על שישה חודשים ולמסור אישור חיים בהתאם.

לקריאת הוראות החוזר – [לחצו כאן](#).

• **תשלומים למקבלי קצבאות שיצאו מהארץ לתקופה ממושכת**

תוקן חוזר פנסיה 1-3-2020 "תשלומים למקבלי קצבאות שיצאו מהארץ לתקופה ממושכת", כך שלמשך שלושה חודשים, מבוטלים הסעיפים בחוזר לפיהם חברה מנהלת תעכב תשלומי קצבה למקבל קצבה שלא המציא אישור חיים. זאת, נוכח הקושי בהמצאת אישורי חיים נוכח המשבר על ידי מקבלי הקצבאות.

כמו כן, נקבע כי 14 יום לפני תום תקופת המעבר (כהגדרתה בחוזר), חברה מנהלת תשלח למקבל הקצבה, שנדרש להמציא לחברה אישור חיים ולא עשה כן, הודעה נוספת בדבר חובתו להמציא לה אישור חיים ותתריע בפניו שאם לא יעשה כן תשלומי קצבתו יופסקו.

לקריאת החוזר המתוקן – [לחצו כאן](#).

ז. קופות גמל

• טיוטה לתיקון תקנות "כיסויים ביטוחיים בקופות גמל" (הוראת שעה)

○ על רקע משבר הקורונה עובדים רבים במשק יצאו לחופשה ללא תשלום, או צומצמה או הסתיימה העסקתם. בעקבות זאת, ההפקדות בגינם הופסקו או צומצמו, כך שהכיסויים הביטוחיים שלהם עלולים להיפגע. בנוסף, הפחתת או הפסקת הרצף הביטוחי של אותם עובדים עלולה לפגוע ביכולתם לרכוש כיסויים ביטוחיים בעתיד.

○ נוכח האמור, מוצע לתקן את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל), התשע"ג-2013 לזמן מוגבל, כך שבין היתר (הכול כמפורט בטיוטה):

- חברה מנהלת תמשיך לנכות כיסויים ביטוחיים למשך 12 חודשים מהחודש שבו נסתיימה תקופת ההפקדות, אלא אם הורה העמית אחרת;
- ככל שהופחת שכרו המבוטח של עמית, החברה המנהלת תנכה מיתרתו הצבורה את העלות לשם שמירת אותו כיסוי ביטוחי לו היה זכאי אלמלא הופחת שכרו המבוטח, זולת אם הורה העמית אחרת. החברה המנהלת תידרש לשלוח לעמית הודעה בכתב, טרם ניכוי הכיסוי הביטוחי כאמור, בדבר הניכוי הצפוי ואפשרותו לבטלו.
- ההוראות לעניין שמירת כיסוי ביטוחי ולעניין שמירת כיסוי ביטוח בהפחתת שכר יחולו גם לגבי עמיתים המבוטחים בקופות ביטוח ששווקו טרם מועד התחילה של התקנות.

לטיוטת התיקון לתקנות – [לחצו כאן](#).

ח. סוכנים ויועצים

• תיקון הוראות חוזר – שירות סוכנים ויועצים ללקוחות (הוראת שעה)

החוזר תוקן כך שהובהר בו כי עד ליום 30 ביוני, 2020, ניתן יהיה לקיים שיחה טלפונית בין בעל הרישיון לבין הלקוח כחלופה לפגישה פנים אל פנים שנתבקשה בידי לקוח. עוד בהתאם לתיקון, בתקופה שעד ליום 30 ביוני, 2020, הוארך משך הזמן בו בעל רישיון יוכל ליזום שיחת שירות ללקוחו מ-7 ימים ל-21 ימים.

לחוזר המתוקן – [לחצו כאן](#).

• **תיקון הוראות חוזר – דיווח שעתי בגין עמלות ופרטי תאגיד (הוראת שעה)** - מועד הדיווח השנתי האחרון אודות עמלות לשנת 2019 הוארך ליום 31 במאי, 2020.

לחוזר המתוקן – [לחצו כאן](#).

למשרדנו מומחיות רבה בתחום הרגולציה של רשות שוק ההון, ואנו מלווים ועוקבים אחר כל ההתפתחויות הרגולטוריות בתחומים אלו. נשמח לעמוד לרשותכם בכל סוגיה בתחומים אלו, לרבות בקשר עם הפרסומים הנ"ל, וכן בכל שאלה או הבהרה.

בברכה,
הרצוג פוקס נאמן

תום וולטנר | עורך דין
אחראי תחום רגולציית השקעות מוסדיים
מערך ביטוח וגופים מוסדיים
waltnert@hfn.co.il

נטע דורפמן-רביב | שותפה
ראש מערך ביטוח וגופים מוסדיים
dorfmann@hfn.co.il